

Sint-Denijsbode

Denken, woorden, schema's, theorie, doctrine

Voor de Bodhisattva in opleiding

dhammavedin@gmail.com
www.dhammavedin.be

Spreeken is zilver, zwijgen is goud

De Boeddha heeft veertig jaar lang gesproken: alle soorten mensen dingen verteld die ze nodig hadden. Met verhaaltjes, vergelijkingen, analyses, lijstjes, Dat alles is over de eeuwen verder uitgewerkt en toegelicht door talloze meesters. Als je dat allemaal samen legt zie je een samenhangende visie op de werkelijkheid en een gestructureerd stappensysteem om vrij en wijs te worden.

De Boeddha, en de latere meesters wijzen er ook keer op keer op dat woorden en gedachten niet echt kunnen uitdrukken hoe de werkelijkheid in elkaar zit; dat echte wijsheid voorbij woorden gaat.

Hoe zit dat nu eigenlijk met denken en niet-denken? We vinden enige verduidelijking in een lezing van Sangharakshita die we lezen in de studiegroep voor mannen die Ordinatie gevraagd hebben: *Being All Things to Men. Je kunt die beluisteren of als pdf downloaden.*

<https://www.freebuddhistaudio.com/audio/details?num=145>

Hieronder enkele ideeën.

Voor de Bodhisattva is <i>ondervijzen</i> of <i>vaardig handelen</i> gewoon <i>bij de mensen zijn</i> .	Een Bodhisattva heeft geen trukendoos nodig.
De Bodhisattva onderwijst (toont) zichzelf.	De Bodhisattva moet niet de gewone jongen uithangen.
De Bodhisattva <i>leeft</i> zijn visie.	Vaardig handelen komt voort uit wijsheid.

Hoe een Bodhisattva onderwijst

Hij treedt op in allerlei situaties, met allerlei soorten mensen, wordt bijvoorbeeld handelaar als hij met handelaren omgaat: hij voelt automatisch wat de handelaar nodig heeft.

Een Bodhisattva kan niet tegen iedereen hetzelfde zeggen. Iedereen heeft een eigen achtergrond, smaak. Hij moet daarvoor geen rol spelen, zijn best niet doen; dus bijvoorbeeld de gewone jongen uithangen om sympathiek te zijn. Hij is gewoon zichzelf, zowel gewoon als heel bijzonder. Hij moet geen trukendoos gebruiken, geen analyse maken, niet beslissen: 'Ik ga nu de volgende Zes Volmaaktheden (paramita's) toepassen:

1. Vrijgevigheid
2. Moraliteit
3. Geduld
4. Energie
5. Concentratie
6. Wijsheid

Kenmerken van het optreden van een Bodhisattva

De lijst van zes hierboven beschrijft de groei tot Bodhisattva. Dus in wijsheid zijn alle vorige stappen begrepen. Die wijsheid leidt voor de Bodhisattva automatisch tot Vaardig Handelen. (Upaya, Skillful Means), soms de 7de Paramita genoemd. Voor de Bodhisattva is Vaardig Handelen gewoon *bij de mensen zijn*. Hij heeft geen methode, structuur, concepten nodig.

Bodhisattva in opleiding

Een Bodhisattva schept met anderen een Boeddhaland. Door zijn eigen optreden helpt hij de anderen wijzer en vaardiger worden. Als *Bodhisattva's in opleiding* kunnen we de volgende eigenschappen van zijn 'methode' - die voor hem geen methode is - onderscheiden.

1. De vier elementen van bekering (conversion) of (beter) van vereniging (unification)

1. Dana, geven: niet zozeer materie of geld maar aandacht, je gewaar zijn van de andere en echt communiceren.
2. Liefdevolle spraak: uitdrukken van je bewustzijn van het spiritueel potentieel van de andere.
3. Het goede doen: het goede = wat je doet groeien. Niet *onderwijzen* maar *delen* = samen de Dharma leven, inspireren, aanmoedigen.
4. Tot voorbeeld strekken: al wat we kunnen onderwijzen is onszelf: volkomen eerlijk zijn. Onze visie gewoon leven. De Bodhisattva is / doet dit vanzelfsprekend. Wijzelf, die Bodhisattva's willen worden, beoefenen dit door over onze visie te spreken; over waarin we slagen en mislukken. Volkomen eerlijk. Daarbij moeten we voor ogen houden: onze visie betreft geen vaststaand doel maar een constante vooruitgang, transformatie, groeiende creativiteit.

2. Vier pratisamvids = vormen van analytische kennis, analytisch weten

1. Dharma- pratisamvids = kennis van de fenomenen, verschijnselen = hoe de dingen zijn = principes van de werkelijkheid, los van conceptuele voorstellingen.
2. Artha-pratisamvid = kennis van betekenis. Dus: hoe de dingen uitleggen. Kennis van het rationeel kader. (Vier Edele Waarheden...). Dit is weer geen kennis om de kennis, weten om te weten maar een communicatiemiddel voor spirituele waarden.
3. Niruki-pratisamvid = kennis van etymologie = grondig stilstaan bij de betekenis, effecten en bedoeling van woorden. Taalkunde, in het openbaar spreken, literair taalgebruik.
4. Pratibhāna-pratisamvid = analytische kennis van moed = stoutmoedig spreken. Ervoor zorgen dat je de woorden vindt als je ze nodig hebt.

3. De Dharani's = magische formules

Traditioneel beschermende mantra's. De Bodhisattva krijgt die van een godheid. Sangharakshita: we kunnen dit gerust letterlijk nemen. Meer algemeen is dit *a touch of magic (een snuifje tovenarij)*, een dosis van het onvoorstelbare, voorbij de woorden, voorbij ervaring, voorbij de subject-object scheiding.